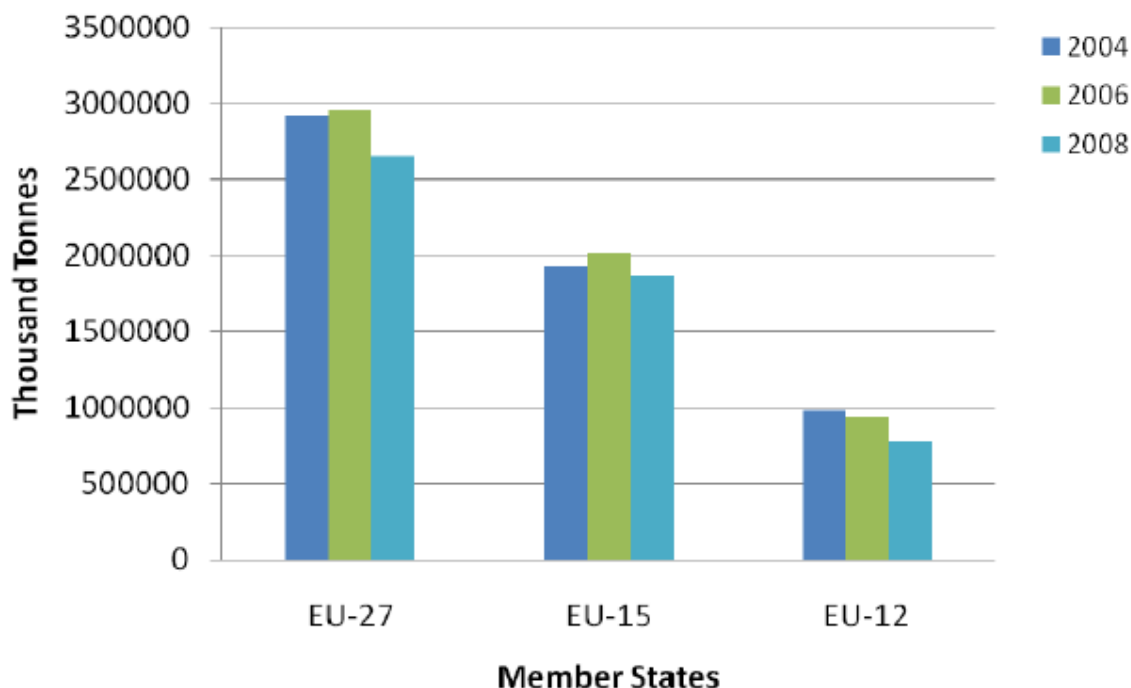

Poročilo o odlaganju in recikliranju odpadkov

Evropska komisija je objavila poročilo, kako uspešno države članice zmanjšujejo količino odpadkov na odlagališčih in kako uspešno jih reciklirajo. Komisija ugotavlja, da so nekatere države članice zelo dobro napredovale, a Slovenije ni med njimi. Kljub temu je treba vložiti še precej truda, da bi v EU izpolnili dolgoročni cilj in postali »družba recikliranja«, to je družba, ki odpadke uporabi kot vir, ne samo, da zmanjšuje njihovo količino. V EU v povprečju konča na odlagališčih 40 odstotkov odpadkov, v Sloveniji pa kar 80 odstotkov.

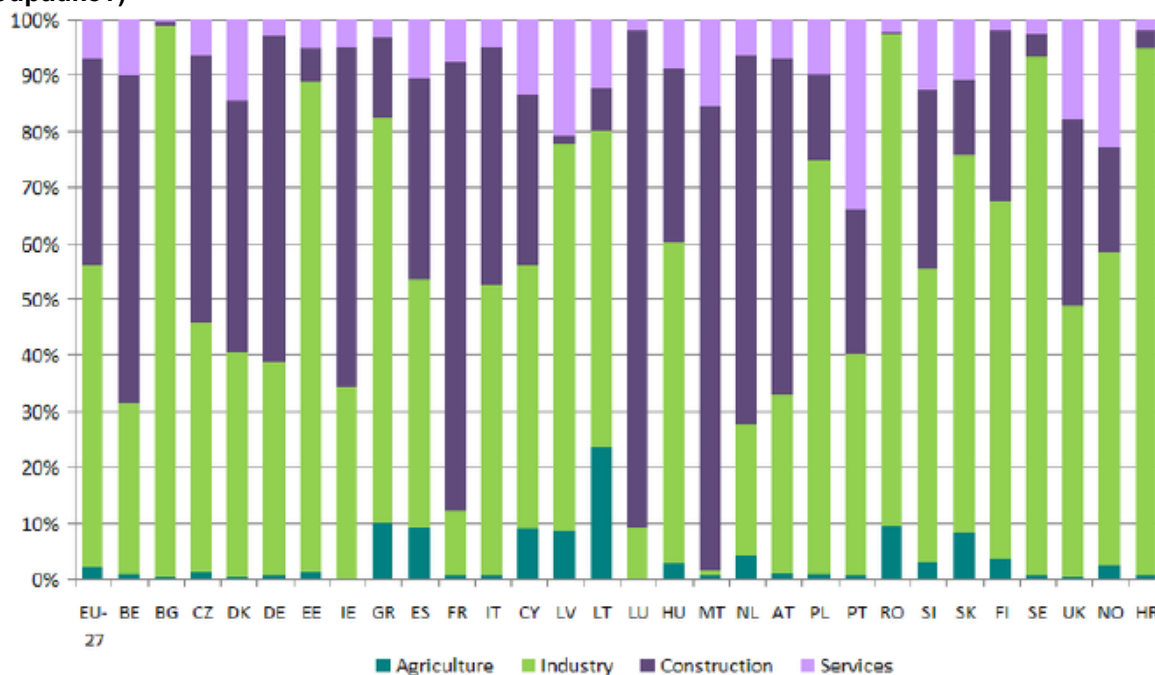
Čeprav delež recikliranih odpadkov v Sloveniji hitro narašča, še vedno znaša le okoli 12 odstotkov. Slovenija je skupaj z Romunijo, Slovaško, Malto, Portugalsko in Bolgarijo med državami članicami, v katerih se je delež odpadkov, odloženih na odlagališčih v obdobju od leta 1995 do 2007 povečal.

Graf 1: Količina odpadkov (v 1000 ton)

Vir: Poročilo Evropske komisije

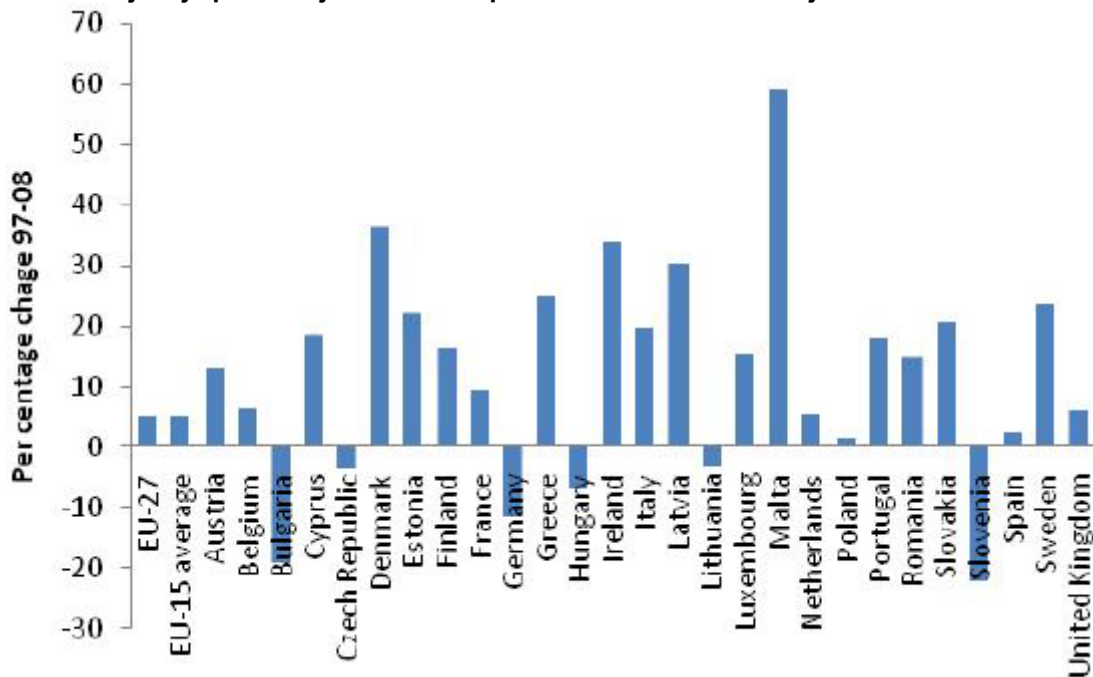
Graf: Sestava odpadkov v letu 2008 po gospodarskih področjih (deleži v celotni količini odpadkov)

Vir: Evropska komisija

V večini držav članic se količina odpadkov še vedno povečuje, a ta rast je manjša od gospodarske rasti. V zadnjih desetih letih se je proizvodnja komunalnih odpadkov ustalila na okoli 524 kilogramov letno na osebo, čeprav se je poraba v gospodinjstvih v istem obdobju povečala za okoli 16 odstotkov. Komisija ugotavlja, da v EU na primer med odpadki konča 25 odstotkov hrane, ki jo kupijo gospodinjstva. Količino odvržene hrane bi po njeni oceni lahko zmanjšali za okoli 60 odstotkov, s čimer bi vsako gospodinjstvo prihranilo 500 evrov na leto.

Graf 3: Zmanjšanje/povečanje količine odpadkov v mestih v obdobju od leta 1997-2008

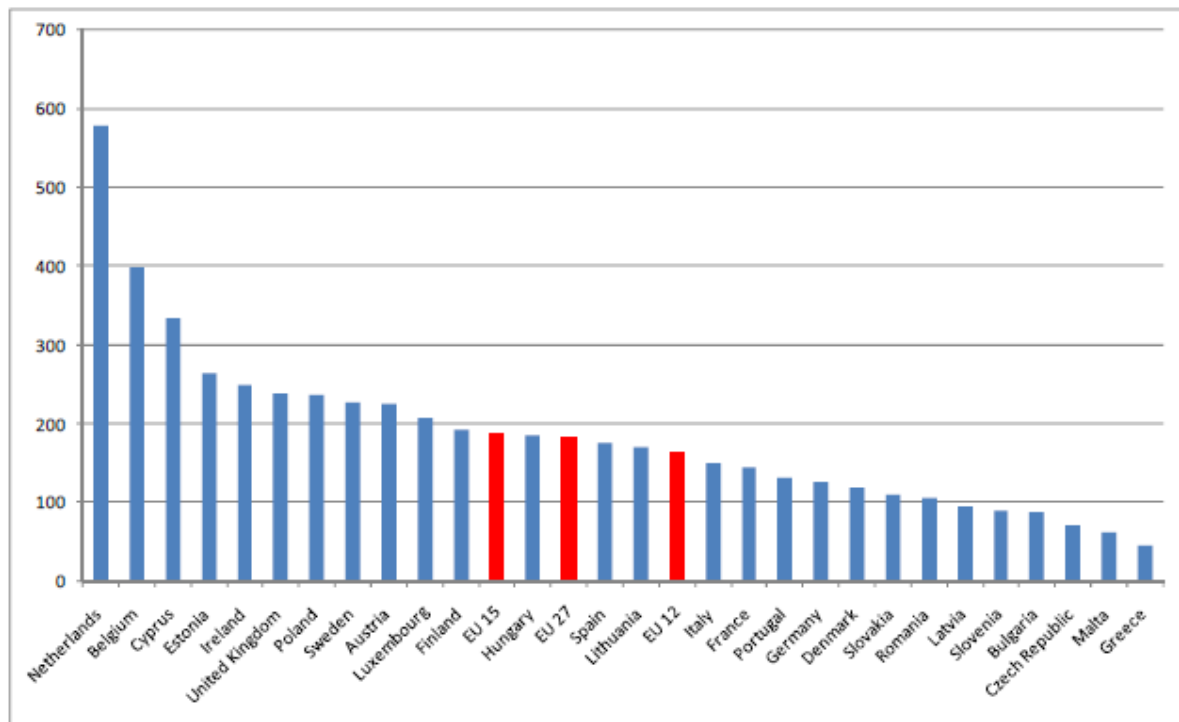

Vir: Evropska komisija

Komisija med državami članicami ugotavlja velike razlike. Delež odpadkov, ki jih reciklirajo znaša od nekaj odstotkov do 70 odstotkov. V nekaterih državah članicah smeti tako rekoč ne odlagajo več na odlagališčih, v nekaterih pa na odlagališčih še vedno odložijo in zakopljejo 90 odstotkov vseh odpadkov. Ti podatki kažejo, da je treba spremeniti minimalne cilje, ki v EU veljajo zdaj na področju zbiranja in recikliranja odpadkov.

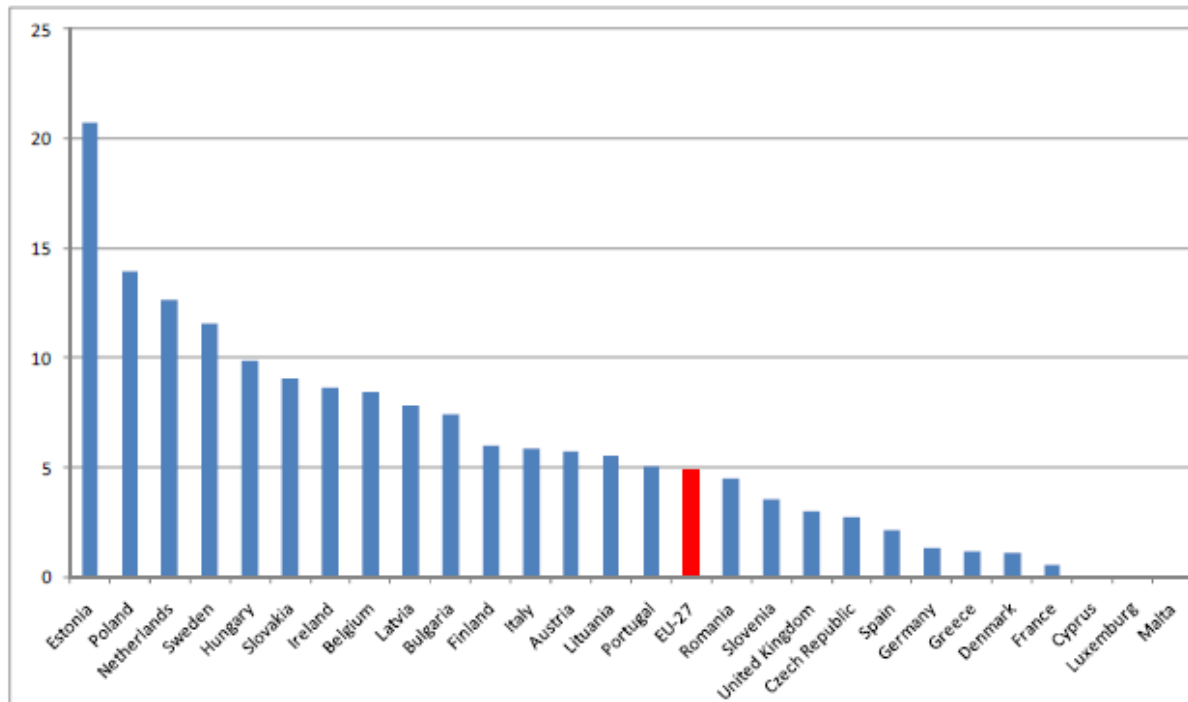
Predpise EU bo treba spremeniti tako, da se bosta postala predelava in recikliranje odpadkov bolj zanimiva za podjetja, kar so že naredili v najbolj uspešnih članicah. Na podlagi njihovega zgleda je prav tako treba na ravni EU uvesti pravne instrumente vključno s prepovedjo odlaganja odpadkov in z razširitvijo uporabo načela odgovornosti proizvajalca na druge tokove odpadkov v EU. Za nadaljnje pospeševanje recikliranja je potrebno več doslednosti med načrtovanjem izdelka in politikami ravnanja z odpadki. Ker je za uresničitev uspešnejšega recikliranja in preprečevanja odpadkov potrebno sodelovanje celotne družbe, Evropska komisija izpostavlja tudi pomen ozaveščenosti javnosti.

Graf 4: Količina hrane, ki konča med odpadki (v kilogramih na prebivalca)

Vir: Evropska komisija

Graf 5: Količina odvržene hrane v proizvodnji (delež odvržene hrane glede na proizvodnjo v odstotkih)

Vir: Evropska komisija

Novo direktive o odpadkih številne države članice še vedno niso prenesle v svoj pravni red, čeprav se je rok za to iztekel 12. decembra 2010. Države članice so imele na voljo dveletno prehodno obdobje za sprejem ukrepov, ki so potrebni za usklajitev svojih predpisov z novo direktivo. Nova direktiva posodablja in poenostavlja pristop k politiki ravnanja z odpadki z načelom upoštevanja življenjskega cikla. Uvaja obvezno hierarhijo odpadkov in določa prednostni red ravnanja z odpadki.

Na vrhu seznama je preprečevanje, sledi ponovna uporaba, recikliranje in drugi postopki predelave, pri čemer se odstranjevanje, kot je odlaganje na odlagališčih, uporabi le kot zadnji izhod. Direktiva od držav članic zahteva, da morajo do leta 2013 posodobiti svoje načrte za ravnanje z odpadki in sprejeti programe za preprečevanje nastajanja odpadkov. Do leta 2020 pa morajo zagotoviti, da bodo reciklirale 50 odstotkov komunalnih odpadkov in 70 odstotkov gradbenih odpadkov in odpadkov, ki nastanejo pri rušenju objektov.

Evropski komisar za okolje Janez Potočnik je na konkretnem primeru pojasnil, zakaj se odpadke izplača reciklirati. Mobilni telefon vsebuje zlato, platino, paladij in baker, torej vse vire, ki jih v Evropi primanjkuje. Tona takšnih aparatov po njegovih podatkih vsebuje okrog 280 gramov zlata, 140 gramov platine in paladija ter približno 64 kilogramov bakra, ki jih ne smemo zakopati ali zažgati, saj so dragoceni vir. Samo v sektorju za recikliranje odpadkov bi v Evropi lahko odprli pol milijona novih delovnih mest.

Koristne informacije:

- Spletna stran s poročilom:
- <http://ec.europa.eu/environment/waste/strategy.htm>
- Poročilo Evropske komisije:
- <http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/Commission%20Working%20Doc.pdf>

Pripravila:
Darja Kocbek

